

BERG OS20

Orchestr BERG | 2020 = 20. narozeninová sezóna

TONGUE OF THE INVISIBLE

čtvrtek 13. srpna 2020

19:30

Kostel U Salvátora

Hanuš Bartoň Bezčasí [světová premiéra]

Liza Lim Tongue of the Invisible [česká premiéra]
... pro improvizujícího klavíristu, barytonistu a 16 hudebníků

I. At dawn I heard the tongue of the invisible
Za úsvitu jsem uslyšel jazyk neviditelná

II. Between the pages of the world (I)
Mezi stránkami světa (I)

III. This door is the mouth of love
Tyto dveře jsou ústy lásky

IV. Between the pages of the world (II)
Mezi stránkami světa (II)

V. The roots of the world are entwined in the wind
Kořeny světa se proplétají s větrem

VI. Between the pages of the world (III)
Mezi stránkami světa (III)

VII. Encircling its towers with a silver coronet of song
Ovíjejí jeho věže stříbrným diadémem písně

VIII. Our embraces are a banquet of revolving time
Naše objetí jsou hostinou prchajícího času

Text: Jonathan Holmes podle súfijského básníka Háfize

Vojtěch Šembera – baryton
Hanuš Bartoň – klavír a melodika
Peter Vrábek – dirigent

Orchestr BERG

Jana Kubánková a Anna Romanovská Fliegerová – housle, Ilia Chernoklinov – viola, Vojtěch Urban – violoncello, Anna Kellerová – kontrabas, Anna Stavělová – flétny, Vojtěch Jouza – hoboje a heckelphon, Hanuš Axmann – klarinet a basklarinet, Adam Plšek – fagot a kontrafagot, Roman Fojtíček – saxofony, Tomáš Bürger – horna, Ladislav Kozderka – trubka a křídlovka, Štěpán Janoušek – trombón, Tomáš Bialko – eufonium, Adam Ramdan – cimbál, Tibor Adamský – bicí nástroje

Jan Komárek – light design

Hanuš Bartoň [*1960] je skladatel, klavírista a pedagog. Vystudoval klavír a skladbu na Pražské konzervatoři (Emil Lechner, Ilja Hurník) a Akademii múzických umění v Praze (Jan Panenka, Jiří Pauer), absolvoval i několik kurzů a stáží v zahraničí. V současnosti působí jako profesor skladby na HAMU, mezi lety 2010–2019 byl vedoucím katedry skladby. Věnuje se převážně instrumentální hudbě, je ale také autorem hudebně dramatických děl, několika vokálních skladeb a cyklů a věnuje se i tvorbě elektroakustické. Bartoň je rovněž autorem scénické hudby k více než 20 divadelním představením. Je zakládajícím členem souboru pro interpretaci soudobé hudby MoEns, členem sdružení skladatelů a interpretů soudobé hudby Ateliér '90 a hudebního odboru Umělecké besedy. Do současnosti byly skladby Hanuše Bartoně uvedeny např. na festivalech na Ukrajině, Slovensku, v Mongolsku, Německu, Francii, Anglii, Itálii, USA, Kanadě, v Rakousku, Švédsku a v dalších zemích. Na řadě těchto festivalů se Hanuš Bartoň podílel jako autor i interpret nejen vlastních skladeb. Jako interpret – klavírista se věnuje především současné hudbě. Se souborem MoEns pravidelně uvádí premiéry nové české a zahraniční tvorby, kromě každoroční řady koncertů v ČR se zúčastnil festivalů v Německu, Anglii, Francii, Itálii, Kanadě, Mongolsku, Ukrajině a v dalších zemích. Uskutečnil řadu nahrávek pro Český rozhlas i zahraniční rozhlasové stanice (např. Deutschlandfunk) a podílel se na vzniku mnoha CD. Účinkuje na koncertech soudobé a středověké hudby souboru Ars cameralis, s nímž se také zúčastňuje zahraničních zájezdů a nahrávek CD. Jako klavírista uskutečnil i několik nahrávek CD s historickou hudbou a nahrávek pro rozhlas. Nyní připravuje CD z tvorby Nikolaje Medtnera.

Bezčasí předstírá vývoj, ale ve skutečnosti vše zůstává pořád stejné. Důležitý je tu i prvek nahodilosti. Napadá mě analogie se 70. lety 20. století v Československu – lidé si žili své vlastní životy, dělala se spousta jednotlivostí, ale vlastně se nedělo a neměnilo nic (se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak). Prostorové členění jsem si nedávno vyzkoušel a zalíbilo se mi v něm. Dvě skupiny nástrojů, které tvoří doprovod hoboje a klarinetu, si předávají harmonii – kde jedna skončí, druhá pokračuje. Sóla se snaží vytvořit vnímatelnou dějovou linku. (Hanuš Bartoň)

Liza Lim [*1966] se narodila v Austrálii čínským rodičům, část dětství strávila v Bruneji, ale její hudební vzdělání bylo orientované západně. V její hudbě často nacházíme inspiraci rituály, šamanismem, asijskými kulturami, australskými Aboridžinci, vyzkoušela si participativní díla, hudbu extrémních délek nebo zvukové instalace, je ale rovněž autorkou čtyř oper. Její další dílo *Atlas of the Sky* [2018] je něčím mezi rituálem a operou, jeho součástí je i publikum – oslavuje emocionální sílu a dynamickou energii lidského shromáždění. Její díla objednávají ty nejvýznamnější orchestry, ansámblы a festivaly, patří mezi ně například Filharmonie Los Angeles, Orchester Bavorského rozhlasu, Ensemble Intercontemporain, Ensemble Modern, Klangforum Wien, International Contemporary Ensemble, Arditti String Quartet nebo Ensemble Musikfabrik. Nedávno dokončila skladbu *Sex Magic* pro kontrabasovou flétnu, živou elektroniku a kinetickou instalaci. Pracuje na orchestrálním cyklu *Annunciation Triptych* [2019–2021], který společně objednaly čtyři rozhlasové orchestry – tři německé a BBC Scottish Symphony Orchestra. Od 80. let je také úzce spojena s australským ansámblem *Elision*, pro který vytvořila řadu skladeb. Liza Lim je profesorkou kompozice na Sydney Conservatorium of Music, předtím vyučovala deset let na University of Huddersfield ve Velké Británii, kde byla i ředitelkou Centra pro výzkum nové hudby. Pohostinsky vyučovala i na letních kurzech v Darmstadtu, na University of California, Cornell University ad.

www.lizalimcomposer.com

Celovečerní skladba **Tongue of the Invisible** vznikala v letech 2010–2011. Jejím základem je poezie slavného súfijského mystika, básníka Háfize (asi 1315–1390), který je na Blízkém východě znám mimo jiné jako „jazyk neviditelná“ (v angličtině *Tongue of the Invisible*). V súfijském myšlení hraje velkou roli změna perspektivy mezi „sebou“, „světem“ a „nadpřirozeným“. Tyto posuny perspektivy se odehrávají i v súfijských rituálech, v nichž tělo slouží jako médium mezi božským, sebou samým a světem, například při slavném tanci kroužících dervišů. Dalším příkladem změny perspektivy je používání metafor – pití zakázaného vína pro dosažení božského stavu vědomí. V této často využívané metafoře

hraje taverna roli místa, kde srdce – znázorňované jako kalich – přijímá lásku Boha ve formě vína. Omámení, které následuje, je extází obcování s Bohem. Ve skladbě Lizy Lim pak místo provádění skladby představuje tavernu, místo setkání světského a božského, hudba ztělesňuje touhu po božské podstatě. V perském originále najdeme v Háfizových básních hned několik významů, které můžeme plynule zaměňovat. Liza Lim do své skladby vkládá prostor pro tzv. řízenou improvizaci, tedy improvizaci podle poměrně přesných pokynů. To vytváří určitou paralelu s možností různých výkladů Háfizovy poezie – stejně tak totiž mohou hudebníci vytvořit různé výklady těchto pokynů.

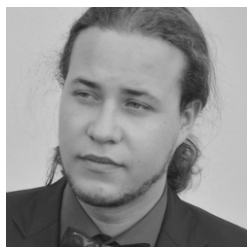
Celovečerní dílo *Tongue of the Invisible*, které v české premiéře uvádí Orchestr BERG v rámci své 20. narozeninové sezóny, vznikalo shodou okolností před deseti lety k 20. narozeninám Ensemble MusikFabrik, a to na společnou objednávku Ensemble MusikFabrik, Holland Festivalu a nadace Kunststiftung NRW. Světová premiéra se uskutečnila v Amsterdamu 8. června 2011, společně s ansámblem MusikFabrik ji uvedli barytonista Omar Ebrahim a klavírista Uri Caine, dirigoval André de Ridder.

ZAJÍMAVOST

Zní i méně běžné nástroje, mimo jiné cimbál, heckelphon (raritní varianta hoboje – hraje o oktávu níž), preparovaný klavír nebo foukací klavírek (melodika), na který hraje klavírista.

HÁFIZ

Básník Háfiz [Chvádže Šamsuddín Muhammad Háfiz; asi 1315–1390] představuje v Íránu podobnou ikonu, kterou je Shakespeare pro anglicky mluvící svět. Soubor jeho díla [tzv. Díván] má doma téměř každý, jeho básně jsou zdrojem řady citátů a dodnes se často učí zpaměti. Jejich témata jsou láska, opojení životem i vínem, mají ale také svou mystickou nadpozemskou rovinu. „*Háfizovy verše jsou neuvěřitelně extatické a intimní zároveň... Z perštiny se velmi těžko překládají právě pro svou mnohovýznamovost,*“ říká skladatelka Liza Lim. V Evropě ho proslavil především Goethe, kterého Háfiz inspiroval k napsání básnické sbírky *Západovýchodní díván*. V roce 1881 vyšel první překlad Háfize do češtiny, podílel se na něm společně s orientalistou Jaromírem Břetislavem Košutem také Jaroslav Vrchlický. [zdroj: wikipedia]

Vojtěch Šembera (*1995) je skladatel a zpěvák, který se věnuje jak interpretaci současné hudby tak klasickému repertoáru. Kompozici studuje na Janáčkově akademii múzických umění v Brně ve třídě Martina Smolky, dříve u Ivo Medka. Zpěv studoval tamtéž, nejdříve u Jaromíra Novotného, později u Ireny Troupové. Rok strávil na Koninklijk Conservatorium v nizozemském Den Haagu. Získal řadu ocenění jako skladatel (soutěž GENERACE) i jako zpěvák (Duškova pěvecká soutěž, Mezinárodní pěvecká soutěž Antonína Dvořáka). Vystoupil mimo jiné

na festivalu NODO (New Opera Days Ostrava), s Orchestrem Národního divadla v Praze, se soubory Ensemble 18+ nebo VENI ensemble. S Filharmonií Brno a se Západočeským symfonickým orchestrem Mariánské Lázně uvedl svoji skladbu pro baryton a orchestr Filoktétés. Během ročního studijního pobytu v Nizozemsku spolupracoval s Orkest de Ereprijs v rámci projektu Young Composers Meeting a vystupoval na festivalu Dag in de Branding. Pravidelně spolupracuje s festivalem Setkávání nové hudby Plus. Soustavně se věnuje též organizaci vlastního projektu Somewhere. No more. Gone., zaměřeného na obohacení repertoáru pro sólový hlas. Touto cestou vznikla za poslední dva roky řada nových kompozic, na kterých se podíleli mladí skladatelé z celého světa.

www.vojtechsembera.com

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchestr BERG je špičkové české těleso zaměřené na současnou hudbu a hudbu 20. století, které letos oslavuje neuvěřitelnou 20. sezónu. Od svého založení přináší na českou hudební scénu svěží vítr – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující hudbu s tancem, filmem, divadlem, výtvarným uměním apod. Vystupuje často mimo tradiční koncertní sály, vytváří site-specific projekty, již druhým rokem také ve spolupráci s Českým rozhlasem uvádí cyklus time-specific koncertů *Hudba k siréně*. Orchestr BERG je jediným českým orchestrem, který téměř od počátku své existence pravidelně objednává a ve světových premiérách na svých akcích uvádí novinky českých skladatelů především mladé generace. Má tak na svém kontě již více než stovku světových premiér. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje také s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Národní divadlo, Židovské muzeum v Praze, Centrum současného umění DOX, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se i edukativním projektům.

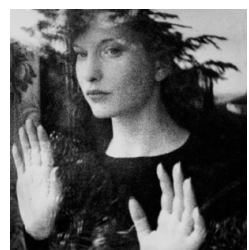
www.berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCE LETOŠNÍ SEZÓNY

NOVÝ PROGRAM MÍSTO LØP, LOKK OG LINJER

Ani na druhý pokus bohužel nedorazí do Prahy norská zpěvačka Berit Opheim, která se rozhodla kvůli opatřením ze strany norské vlády zůstat doma (povinná karanténa po návratu)...

Místo toho nabízíme lahůdky (nejen) pro milovníky filmu!

MAN RAY, MAYA DEREN & STELLA | ... němý filmový experiment pondělí 31. srpna 2020, 19:30 | DOX+ (Poupětova 1, Praha 7)

Výběr pozoruhodných krátkometrážních němých snímků, pro které Orchestr BERG objednal novou hudbu a které uvedl v rámci projektu Cinegoga, organizovaného v letech 2009-2016 společně se Židovským muzeem v Praze. Filmy významných tvůrců, jakými jsou Man Ray nebo Maya Deren, doplňuje hříčka Hände, jediné filmové dílo Stelly F. Simon.

Emak bakia [1926, Man Ray, hudba: Jacek Sotomski]
Hände – Das Leben und die Liebe eines zärtlichen Geschlechts
[1927-1928, Stella F. Simon & Miklós Bándy, hudba: Tomáš Reindl]
Meshes of the Afternoon [1943, Maya Deren, hudba: Jiří Lukeš]
At Land [1944, Maya Deren, hudba: Matouš Hejl]

Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent

HUDBA K SIRÉNĚ #16

... mikrokoncerty & hudební intervence ke zkoušce sirén

středa 2. září 2020, 11.50 | Studio Alta – Invalidovna (U Invalidovny)

koncept / hudba: Tomáš Reindl (světová premiéra)

VSTUP VOLNÝ

PŘÍMÝ PŘENOS / část koncertu [11:58–12:05]: [Český rozhlas Vltava](http://cesky.rozhlas.vltava)
LIVE VIDEO [11:55]: www.facebook.com/CROVltava

HUDBA K SIRÉNĚ SPECIÁLNÍ WEB A HLASOVACÍ SOUTĚŽ

1. července – 31. srpna 2020

www.hudbaksirene.cz

Poslouchajte – hlasujte – vyhrajte!

Prvních 10 skladeb unikátního projektu, pro který vznikají nové skladby určené k uvádění při pravidelné zkoušce sirén. Ta probíhá v celé České republice každou první středu v měsíci a od března 2019 k ní ve světové premiéře zní novinky českých skladatelů. Jejich nahrávky si nyní můžete poslechnout a hlasovat pro ty nejlepší.

ORCHESTR BERG © KAREL ŠUSTER

... výstava fotografií

Městská knihovna v Praze – Ústřední knihovna [Mariánské nám. 1, P1]
1. 7. – 31. 8. 2020

Karel Šuster fotí Orchester BERG již 5 let a tato výstava představuje šestnáct nejlepších fotografií. Připomeňte si hezké momenty z našich akcí v nejrůznějších prostorách a s mnoha špičkovými umělci!

A NĚCO NAVÍC!

Chcete s námi dvacátou sezónu oslavit intenzivněji?

Nebo nám prostě jen dát dárek?

Staňte se členy KLUBERGu!

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG stane také o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Roční členství vyjde na 1 476 Kč, pro dva je to 2 808 Kč. Nebo nám můžete každý měsíc posílat 123 Kč / 234 Kč.

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu tří stokorun, činí příspěvek z grantů a dotací na každou z nich obvykle 600 – 700 Kč?

přípitek členům KLUBERG po představení M IS FOR...

Eva Kesslová [Orchester BERG], choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGu Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGu!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz.

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTERÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: RNDr. Ondřej Jäger, Ing. Tibor Lopušán, Vlasta Plocková, Eva a Norman Ridenourovi, Petr Somol, Kristián Suda, Ing. Tomáš Svatoň, manželé Špírkovi

KLUBERG [klub dárců Orchestru BERG]

Martina & Radvan Bahbouhovi, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Václav Eis, Lucie Chrápavá, Karel Jadrný & Krystyna Krauze, Světlana & Ondřej Jägerovi, Adéla Kovářová, Rudolf Kryl, Jiří Kubiček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Lukešová, Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Jáchym Novotný, Vlasta Plocková, Iva Riley, Petr Somol, Ivan Studený, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Šárka Svobodová, Eva & Ivan Špírkovi, Danilo Tuzar, Vladislava & Martin Valchářovi, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, manželé Činčerovi, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Pavel Hons, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Drahoslava Krnáčová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Ester Nemjová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Martin Pilpach, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Majka Semotánová, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Partnerství OSA, Praha 1, ČEPS a.s.

Hlavní město Praha přispělo na aktivity Orchestru BERG v roce 2020 částkou 680 000 Kč.

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Jascha Zube [Lim], Eva Svobodová [Šembera], Karel Šuster [Vrábel], Pavel Hejný [BERG]